

SPIONAGETHRILLER HERZIENINGSZAAK TURKSE KOERD HÜSEYİN BAYBASIN NADERT

Is Hüseyin Baybasin (59) een moordenaar die terecht levenslang kreeg? Of werd hij slachtoffer van een duivels complot, gesmeed door de Turkse staat en uitgevoerd door de Nederlandse justitie? Een polderversie van de Dreyfusaffaire waarin ons land al achttien jaar een politiek gevangene achter slot en grendel houdt? Zijn herzieningszaak nadert de beslissingsfase.

Gevangen in duivels mysterie

door Jolande van der Graaf

Uit de school klapten over de bizarre zaak van Hüseyin Baybasin is in Turkije als Russische roulette spelen. Zeker twee belangrijke getuigen werden daar tijdens mysterieuze gebeurtenissen al de mond gesnoerd. Anderen durven alleen anoniem hun verhaal te doen of zwijgen helemaal.

„Een van de Turkse getuigen is twee jaar terug gedood bij een dubieus verkeersongeluk waarover de politie zelfs geen rapport schreef”, zegt Baybasins advocaat Adèle van der Plas. „De ander, een doodsbanne maar vastberaden politieagent, wilde in Nederland in Baybasins herzieningszaak komen getuigen. Hij kreeg geen visum. En daar bleef het niet bij. De politiemann is kort erna ontvoerd en sindsdien vermist. Ja, dit is een huiveringwekkende zaak,

de belangen zijn groot.”

Baybasin zit al achttien jaar in ons land gevangen, nadat de rechtbank en het hof in Den Bosch hem tot levenslang veroordeelden voor een moord in zijn vaderland. Maar is dat terecht? Of speelt op de achtergrond een verbijsterend complot?

TAPS

Negentig procent van het bewijs tegen de Turkse Koerd bestaat uit taps (afgeleerde telefoongesprekken). Maar in al die gesprekken is volgens onafhankelijke deskundigen aantoonbaar opzettelijk en op grote schaal geknoeid.

Deze technisch experts – onder wie de spoorloze politiemann van een Turkse tapkamer en een voormalig af luisterspecialist van de Nederlandse militaire geheime dienst MIVD – bevestigen dat de Baybasin-taps met onder meer knippen en plakken in elkaar

zijn gezet. „Daardoor lijkt het alsof hij een zware misdadiger is”, vervolgt advocaat Van der Plas.

Het levensverhaal van Baybasin is als een spionagethriller. Opgegroeid binnen een puissant rijke familie in Diyarbakir, in het oosten van Turkije, was hij voorbestemd zijn grootvader op te volgen als leider van een Koerdische clan. Maar de toekomst zou een andere wending krijgen.

Als 17-jarige werd hij naar Istanbul gestuurd waar een ultrageheime staatsorganisatie Baybasin naar zijn zeggen inlijfde. Het ging om de ÖHD, de Özel Harp Dairesi, oftewel het Speciale Oorlogsdepartement. Opgericht met Turkije's toetreding tot de NAVO, maar nergens officieel geregistreerd.

Van der Plas: „Rekruten werden er van jongs af aan opgeleid voor hoge posities binnen de regering. Baybasin was een briljante jongen en beoogd Koerdisch leider.

Ze dachten twee vliegen in een klap met hem te slaan. Zelf hoopte hij er iets mee te bereiken voor zijn achtergestelde gebied.”

De Koerd, die vrijwel alle Turkse regeringsfunctionarissen kent, zegt destijds te hebben ontdekt dat de regering via de ÖHD en andere geheime comités diep in de heroïnehandel zat. Hij werd volgens zijn advocaat op buitenlandse reizen gestuurd om transacties in de enorme geldstromen uit de internationale drugssmokkel te begeleiden. Van der Plas: „De winsten gingen naar Turkse verenigingen in Europa. Hun doel was te voorkomen dat Turken in het buitenland zouden integreren.”

Eind jaren tachtig liep Baybasin bij Scotland Yard in de kijker en werd opgepakt. Heroïne vonden de Britten echter niet. Na tijdens verhoor een tipje van de sluier te hebben gelicht, werd Baybasin met de uitruil van een Britse gevangene snel door Turkije teruggesleurd. Ook daaruit zou blijken dat hij iemand van de Turkse 'Diepe Staat'

Advocate Adèle van der Plas

was. Door zijn Engelse avontuur bekeek de Koerd de ÖHD-praktijken met andere ogen. „Hij voelde zich misbruikt. Toen de staat van hem eiste om een paramilitaire macht tegen zijn eigen volk te gaan leiden, weiger-

Is levenslang voor moord en drugshandel terecht?

de hij. Tijdens een persconferentie liet Baybasin figuurlijk een bom ontploffen. Hij bracht naar buiten dat de Turkse regering jaarlijks 55 miljard binnenhaalde met drugs. Sindsdien is

hij een doelwit voor de Turkse staat.”

Zijn onthullingen bleven niet zonder gevolgen. De geheime politiek pakte de Koerd op en onderwierp hem aan folteringen die hij ternauwernood overleefde en waarvan de blijvende gevolgen zijn beschreven in medische rapporten. Tot twee keer toe ontsnapte Baybasin aan een spervuur van kogels, afgevuurd op zijn auto.

Na waarschuwingen door vrienden in hoge kringen vluchtte hij in 1992 met zijn gezin naar Zuid-Afrika. Daar werd hij door Britse functionarissen naar Engeland gehaald.

GEHEIME STUKKEN

Wat Baybasin precies deed, wil hij niet kwijt. Het zou hem en zijn familie in gevaar kunnen brengen. Zijn omschrijving: „Ik deelde kennis over internationale criminaliteit door de Turkse staat met Engeland en andere Europese landen.” Advocaat Van der Plas beschikt over zeer geheime stukken waarin de Britten tot op ministerieel niveau die rol bevestigen.

„Bij de rechter-commissaris hebben deze bronnen benadrukt dat Baybasin in orde was. Dat zij anders

'REEKS AAN MANIPULATIES'

Hoogleraar wetenschapsfilosofie **Ton Derksen** nam de Baybasin-taps grondig onder de loep. Samen met technisch experts ontdekte hij meer dan 150 manipulaties in de elf afgeleerde telefoongesprekken. Juist deze taps vormen de hoofdmoot van het bewijs tegen Baybasin. Derksen: „Het is een reeks aan manipulaties. Opzettelijke vertalingsfouten. Gesprekken die inhoudelijk niet lopen, zelfs idiotisch zijn. Rare woorden die opeens in pauzes tussendoor komen en nergens op slaan. Fragmenten uit oude telefoongesprekken die ertussen zijn geplakt.

Signaal-analytische gegevens die groot-schalig geknoei aantonen, zoals frequenties van beltonen die niet deugen. En zo kan ik nog wel even doorgaan.” Vaak vallen meerdere inconsistenties samen. „Een voormalige af luisterspecialist van de MIVD ontdekte met supergespecialiseerde apparatuur allerlei technische afwijkingen, precies daar waar wij om andere redenen al knip- en plakwerk vermoeden.”

Zoals een gesprek waarin Baybasin een voor hem belastend telefoonnummer noemt. „Voor en na die passage zijn op de achtergrond de stemmen van zijn kinderen te horen”, aldus de hoogleraar. „Maar daar waar hij de telefoonnummers vermeldt, verdwijnen de kinderstemmetjes opeens. Precies op die plekken meet het detectieapparaat gaten, veroorzaakt door knippen en plakken. En daar valt ook de ruis weg. Zo is het in alle telefoontaps gruwelijk mis. Ik ben ervan overtuigd dat Baybasin onschuldig vastzit.”